

III Dolnośląski Kongres Dostępności

Podsumowanie

**DOLNY
ŚLĄSK**

III DOLNOŚLĄSKI KONGRES DOSTĘPNOŚCI

**Tworzenie dostępnej przestrzeni turystycznej – wyzwania i perspektywy
26-27 listopada, Dolnośląskie Centrum Sportu na Polanie Jakuszyckiej**

I. IDEA

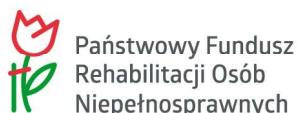
III Dolnośląski Kongres Dostępności miał na celu zwiększenie świadomości dotyczącej potrzeb i wyzwań związanych z zapewnieniem dostępności w turystyce społecznej. To wydarzenie stworzyło przestrzeń do wymiany doświadczeń pomiędzy naukowcami, przedstawicielami administracji publicznej oraz organizatorami usług turystycznych i społecznych.

Uczestnicy kongresu omawiali praktyczne rozwiązania, które mogą przyczynić się do tworzenia bezpiecznych i dostępnych przestrzeni oraz usług turystycznych, dostosowanych do różnych potrzeb. Kluczowym aspektem spotkania było wypracowanie rekomendacji, które mogłyby poprawić jakość życia osób z różnymi potrzebami poprzez szerszy dostęp do aktywności turystyczno-rekreacyjnych. Kongres stał się miejscem dialogu i współpracy, mając na celu budowanie bardziej otwartej i przyjaznej przestrzeni dla wszystkich.

Wydarzenie stanowiło także doskonałą okazję do podsumowania programu „Rok Gór Otwartych dla Wszystkich”, ogłoszonego przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego na rok 2024. Inicjatywa ta miała na celu promocję turystyki górskiej dostępnej dla każdego, bez względu na ograniczenia. W praktyce oznaczało to inspirowanie i wspieranie osób z niepełnosprawnościami w odkrywaniu uroków dolnośląskich gór.

Dzięki funduszom z PFRON, wynoszącym blisko 6,5 mln zł, zrealizowano aż 70 projektów, które objęły wsparciem 3 640 osób. Inicjatywy te obejmowały m.in. doposażenie w specjalistyczny sprzęt turystyczny, taki jak wózki, tandemy czy kijki trekkingowe. Program nie tylko przyczynił się do poprawy dostępności turystyki, ale również stworzył solidne podstawy do dalszych działań w nadchodzących latach, aby dolnośląskie góry stały się jeszcze bardziej otwarte i przyjazne dla wszystkich.

E-book „III Dolnośląski Kongres Dostępności - Podsumowanie”
został dofinansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
otrzymanych od Zarządu Województwa Dolnośląskiego

II. PROGRAM

W części merytorycznej kongresu odbyły się następujące panele:

Panel 1. Turystyka Włączająca a Jakość Życia.

Moderatorka: Aleksandra Ciechanowicz, Prezeska Stowarzyszenia Bonitum

Zaproszeni goście i goście:

Anna Stempniak, Natalia Kisiela (Fundacja Imago)

Krzysztof Kotela, Jakub Kotela (Stowarzyszenie Bonitum)

Agnieszka Gębska (Fundacja Ładne Historie)

Panel 2. Zwierzęta w turystyce włączającej: Wzbogacanie doświadczeń i promowanie integracji osób z niepełnosprawnościami.

Moderatorka: Aleksandra Ciechanowicz, Prezeska Stowarzyszenia Bonitum

Zaproszeni goście:

Jerzy Pokój (Przewodniczący Sejmiku Dolnośląskiego)

Maciej Brzuchacz (Wataha)

Panel 3. Rola samorządu województwa dolnośląskiego w kreowaniu turystyki społecznej.

Moderator: Piotr Kuźniak (Prezes Fundacji Imago)

Zaproszeni goście i goście:

Wojciech Bochnak (Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego)

Jerzy Komorowski (Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych)

Wojciech Biliński (Dyrektor Departamentu Turystyki i Sportu)

Jerzy Pokój (Przewodniczący Sejmiku Dolnośląskiego)

Agnieszka Kalinowska (p.o. Dyrektora Dolnośląskiego o. PFRON)

Panel 4. Ekonomiczne Aspekty Turystyki Społecznej.

Moderatorka: Maria Zięba (Prezeska Fundacji Ładne Historie)

Zaproszeni goście i goście:

Dariusz Marchewicz (Rowery Specjalne)

Anna Jurczyk- Miżejewska (Perunica- turystyka pełna doświadczeń)

Małgorzata Tokarska (Accessible Tours)

Wojciech Gęstwa (Dyrektor Dolnośląskiego Centrum Sportu)

Panel 5. Promocja turystyki społecznej.

Moderator: dr Adam Karpiński Uniwersytet WSB Merito

Zaproszeni goście i goście:

Natalia Mutor, Dyrektorka Wydziału Turystyki UMWD

Justyna Butryn Wicedyrektor , Wydziału Promocji UMWD

Paweł Parus , Pełnomocnik Marszałka ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Michał Anioł , Wiceprezes Fundacji Niesamowity Wrocław

Panel 6. Technologia i Innowacje w turystyce społecznej.

Moderator: dr Adam Karpiński Uniwersytet WSB Merito

Zaproszeni goście i goście:

Dariusz Marchewicz (Rowery Specjalne)

Michał Anioł (Wiceprezes Fundacji Niesamowity Wrocław)

Tomasz Sługocki (Koordynator d.s.dostępności Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Dolnośląskiego)

Magdalena Białas (Fundacja „Dajesz”)

Panel 7. Dostępność terenów przyrodniczych w turystyce.

Moderator: Janusz Turakiewicz (Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych)

Zaproszeni goście:

Przemysław Tołoknow (Zastępca Dyrektora, Karkonoski Park Narodowy)

Bartłomiej Jakubowski (Dyrektor Parku Narodowego Gór Stołowych)

Marian Sajnog (Fundacja GOPR)

Stanisław Francuz (Prezes Stowarzyszenia Progres)

III. REKOMENDACJE

Panel 1. Turystyka Włączająca a jakość życia.

Zakres merytoryczny:

1. Turystyka społeczna jako wsparcie w budowaniu więzi rodzinnych – podkreślenie roli wspólnych wyjazdów i aktywności w umacnianiu relacji między członkami rodziny
2. Wytchnienie dla rodziców dzięki dostosowanym usługom i wsparciu specjalistów
– zapewnienie rodzicom możliwości odpoczynku poprzez dostęp do profesjonalnej opieki i dostosowanych programów.
3. Zwiększenie dostępności aktywności dla rodzin osób z niepełnosprawnością – rozwijanie oferty turystycznej, która uwzględnia różnorodne potrzeby rodzin.
4. Edukacja i rozwój umiejętności społecznych osób z niepełnosprawnością – organizowanie programów, które wspierają rozwój społeczny i umiejętności interpersonalnych uczestników.
5. Tworzenie sieci wsparcia i wymiany doświadczeń między rodzinami – promowanie współpracy i wymiany informacji między rodzinami, co może przyczynić się do wzajemnego wsparcia.
6. Poprawa samopoczucia psychicznego poprzez obcowanie z naturą i aktywny wypoczynek
– promowanie korzyści zdrowotnych związanych z aktywnością fizyczną i kontaktem z przyrodą.
7. Wzmacnianie integracji społecznej rodzin z osobami z niepełnosprawnością – działania mające na celu budowanie więzi między rodzinami a społecznością lokalną.
8. Zróżnicowane potrzeby rodzin wynikające z rodzaju niepełnosprawności – uwzględnienie specyficznych wymagań różnych grup, co jest kluczowe dla skutecznego wsparcia.
9. Braki w ofercie turystyki wytchnieniowej dostosowanej do różnych potrzeb – identyfikacja luk w istniejącej ofercie turystycznej i formułowanie rekomendacji.

Kluczowe wnioski:

Turystyka wytchnieniowa powinna być elastyczna i dostosowana do zróżnicowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Osoby z niepełnosprawnością ruchową wymagają infrastruktury przystosowanej do

poruszania się na wózkach, natomiast osoby z niepełnosprawnościami sensorycznymi korzystają z wsparcia przewodników i dostępnych informacji wizualnych. Z kolei osoby w spektrum autyzmu potrzebują przewidywalnych programów oraz ograniczenia bodźców, a osoby z niepełnosprawnością intelektualną korzystają z angażujących, intuicyjnych aktywności. Kluczowe jest zrozumienie tych potrzeb przy projektowaniu oferty turystycznej.

Zidentyfikowane bariery:

W Polsce istnieje nadal wiele barier w dostępie do turystyki wytchnieniowej, w tym:

- Brak dostosowanych ośrodków, tras turystycznych i zaplecza gastronomicznego.
- Niedobór programów uwzględniających indywidualne potrzeby uczestników.
- Niewystarczająca liczba wykwalifikowanej kadry oraz specjalistycznych aktywności.
- Wysokie koszty dostosowanych usług, co ogranicza dostępność dla rodzin.
- Stereotypowe postrzeganie turystyki wytchnieniowej jako luksusu, a nie realnej potrzeby rehabilitacyjnej.

Cele do zrealizowania:

Główne cele rozwoju turystyki wytchnieniowej obejmują:

1. Inwestycje w dostosowaną infrastrukturę – modernizacja i budowa obiektów przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
2. Zwiększenie różnorodności ofert – rozwijanie programów turystycznych, które odpowiadają na zróżnicowane potrzeby rodzin.
3. Rozwój kadr profesjonalnych – szkolenie i kształcenie specjalistów, którzy będą pracować z osobami z niepełnosprawnościami.
4. Wzmocnienie mechanizmów finansowania – integracja środków publicznych i prywatnych w celu zwiększenia dostępności usług.

5. Promocja turystyki wytchnieniowej jako elementu polityki społecznej – zwiększanie świadomości na temat korzyści płynących z turystyki wytchnieniowej.

6. Tworzenie elastycznych, zindywidualizowanych programów turystycznych – dostosowania ofert do ich specyficznych potrzeb rodzin z osobami niepełnosprawnymi.

Dolny Śląsk, poprzez współpracę administracji publicznej, sektora NGO oraz lokalnych inicjatyw, ma szansę stać się liderem w systemowym wdrażaniu turystyki wytchnieniowej, realizując ideę niezależnego życia i wsparcia społecznego.

Panel 2. Zwierzęta w turystyce włączającej. Wzbogacanie doświadczeń i promowanie integracji osób z niepełnosprawnościami.

Zakres merytoryczny:

- Rola zwierząt w terapii z udziałem zwierząt (AAT), takich jak hipoterapia, dogoterapia i alpakoterapia.
- Zwierzęta jako element integracji i edukacji, wspierający rozwój empatii, odpowiedzialności i kompetencji społecznych.
- Organizacja warsztatów edukacyjnych i wspólnej opieki nad zwierzętami podczas wyjazdów wytchnieniowych.
- Zwierzęta jako źródło relaksu i wsparcia emocjonalnego dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.
- Budowanie przestrzeni do interakcji społecznych i tworzenia relacji dzięki obecności zwierząt.
- Zwierzęta jako katalizator redukcji stresu i poprawy ogólnego samopoczucia uczestników turystyki wytchnieniowej.

Kluczowe wnioski

Zwierzęta mogą odgrywać kluczową rolę w tworzeniu oferty turystyki wytchnieniowej, pełniąc funkcje terapeutyczne, integracyjne i rekreacyjne. Obecność zwierząt umożliwia uczestnikom wyjazdów doświadczenie odprężenia, redukcji stresu oraz budowanie relacji społecznych w atmosferze akceptacji i spokoju. Wspierają one rozwój umiejętności emocjonalnych i społecznych zarówno u osób z niepełnosprawnościami, jak i ich opiekunów. Integracja zwierząt w programach turystyki wytchnieniowej sprawia, że stają się one bardziej efektywne i dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników, co podnosi ich dostępność i atrakcyjność.

Zidentyfikowane bariery

Rozwój turystyki wytchnieniowej z udziałem zwierząt wiąże się z barierami, takimi jak ograniczona liczba ośrodków oferujących specjalistyczne zajęcia z hipoterapii, dogoterapii, czy alpakoterapii. Brakuje również jednolitych standardów oraz wystarczającego finansowania na dostosowanie infrastruktury i rozwój programów z udziałem zwierząt. Dodatkowym wyzwaniem jest niedobór wykwalifikowanych specjalistów oraz niewystarczająca promocja istniejących dobrych praktyk, takich jak kompleksy hipoterapii, farmy alpak czy dogoterapia organizowana w ośrodkach nadmorskich.

Cele do zrealizowania

Celem jest zwiększenie dostępności programów z udziałem zwierząt poprzez rozwój infrastruktury, szkolenie specjalistów oraz tworzenie innowacyjnych inicjatyw integrujących zwierzęta w turystyce wytchnieniowej. Ważne jest również promowanie dobrych praktyk i współpraca międzysektorowa w celu zwiększenia świadomości o korzyściach wynikających z takich programów. Dalszy rozwój tej formy wsparcia może przyczynić się do poprawy jakości życia uczestników oraz zwiększyć potencjał turystyki wytchnieniowej jako narzędzia terapeutycznego i społecznego.

Panel 3. Rola samorządu województwa dolnośląskiego w kreowaniu turystyki społecznej.

Zakres merytoryczny:

1. Poziom korzystania z oferty turystyczno-rekreacyjnej przez osoby z niepełnosprawnościami.
2. Czynniki wpływające na dostępność oferty turystycznej.
3. Korzyści dla regionu z rozwoju turystyki dostępnej.
4. Bariery rozwoju turystyki włączającej.
5. Pożądane kierunki rozwoju usług turystycznych dla osób z niepełnosprawnościami.
6. Działania samorządu wojewódzkiego na rzecz turystyki dostępnej.
7. Rola samorządów gminnych i powiatowych w turystyce włączającej.
8. Wsparcie rządowe dla samorządów.
9. Łączenie środków różnych podmiotów na projekty włączające.
10. Sukcesy i dobre praktyki w obszarze turystyki dostępnej.

Kluczowe wnioski:

Turystyka wytchnieniowa jest postrzegana jako nowoczesna forma rehabilitacji społecznej, która integruje wytchnienie, asystenturę, edukację, turystykę, sport oraz rozwój kompetencji zarówno opiekunów, jak i osób z niepełnosprawnościami. Stanowi skuteczny mechanizm wsparcia i innowacyjne rozwiązanie, które wyróżnia Dolny Śląsk na tle innych regionów. Dzięki współpracy organizacji pozarządowych oraz zaangażowaniu administracji województwa, region staje się liderem w nowatorskim podejściu do świadczenia usług społecznych, stawiając na dostępność, profesjonalizm i kompleksowe wsparcie.

Zidentyfikowane bariery:

Mimo licznych osiągnięć, rozwój turystyki wytchnieniowej stoi przed poważnymi

wyzwaniami. Wciąż brakuje różnorodnych programów usług oraz odpowiednich zasobów, takich jak dostosowane ośrodki, trasy turystyczne, zaplecze gastronomiczne oraz specjalistyczny sprzęt. Dodatkowo, niedobór wykwalifikowanej kadry, gotowej do pracy z klientami o zróżnicowanych potrzebach, pozostaje istotnym problemem. Warto również zauważyć, że mechanizmy finansowania są niewystarczające; opierają się głównie na funduszach samorządowych oraz PFRON, co ogranicza możliwość realizacji długoterminowych projektów.

Cele do zrealizowania

W odpowiedzi na te wyzwania kluczowymi celami są zwiększenie dostępności usług turystyki wytchnieniowej dla osób o specjalnych potrzebach, rozwój programów wojewódzkich w oparciu o różnorodne źródła finansowania, w tym fundusze unijne i zewnętrzne. Ważnym zadaniem jest także rozbudowa zaplecza kadrowego i rzeczowego oraz stworzenie regionalnego forum wymiany doświadczeń między administracją, sektorem pozarządowym i prywatnym. Istotnym elementem pozostaje promocja wypracowanych rozwiązań na forum krajowym i międzynarodowym, co przyczyni się do dalszego rozwoju turystyki wytchnieniowej jako skutecznego narzędzia wsparcia społecznego.

Panel 4. Ekonomiczne aspekty turystyki społecznej.

Zakres merytoryczny:

1. Turystyka społeczna – Czy jest usługą społeczną, czy komercyjną?
2. Współpraca sektorów – Możliwości współpracy między sektorem społecznym a turystycznym w tworzeniu modeli biznesowych.
3. Wyzwania ekonomiczne – Największe wyzwania dla organizatorów turystyki społecznej w Polsce.
4. Prawo i regulacje – Kluczowe przepisy dla podmiotów ekonomii społecznej w turystyce oraz propozycje zmian legislacyjnych.
5. Turystyka wytchnieniowa – Zainteresowanie organizatorów ofertą turystyki wytchnieniowej.
6. Zagraniczne wzorce – Przykłady wsparcia i zachęt w turystyce dla osób z niepełnosprawnościami.
7. Sezonowość – Wykorzystanie potencjału poza sezonowości w turystyce społecznej i sposoby na minimalizację ryzyk ekonomicznych.
8. Konkurencyjność – Rywalizacja podmiotów ekonomii społecznej z komercyjnymi organizatorami turystyki.

Kluczowe wnioski:

Dynamiczny rozwój turystyki społecznej wymaga współpracy między sektorem usług społecznych, turystyki oraz ekonomii społecznej, aby efektywnie odpowiadać na potrzeby osób z niepełnosprawnościami (OzN) i ich opiekunów. Takie partnerstwo pozwala na łączenie wiedzy o potrzebach, zasobów infrastrukturalnych oraz innowacyjnych modeli finansowania. Wspólnie można

tworzyć atrakcyjne i dostępne programy turystyczne, które nie tylko podnoszą jakość życia odbiorców, ale również wspierają rozwój lokalnych społeczności i zwiększają dostępność nowych źródeł finansowania, takich jak fundusze na inicjatywy społeczne czy granty.

Zidentyfikowane bariery:

Obecne przepisy traktują podmioty ekonomii społecznej na równi z komercyjnymi organizatorami turystyki, co znacząco ogranicza ich możliwości działania. Konieczne jest wprowadzenie ulg, uproszczeń proceduralnych i dedykowanych programów wsparcia, które pozwolą na pełne wykorzystanie potencjału ekonomii społecznej. Wysokie koszty związane z zapewnieniem dostępności stanowią dużą barierę dla prywatnych przedsiębiorców. Ponadto brak szczegółowych danych na temat skali i charakteru potrzeb OzN oraz ich rodzin utrudnia precyzyjne planowanie i rozwój oferty. Dostosowanie infrastruktury i wydłużenie sezonu turystycznego pozostają kluczowymi wyzwaniami, które wymagają wsparcia systemowego.

Cele do zrealizowania:

Cele rozwoju turystyki społecznej w aspekcie ekonomicznym obejmują dostosowanie regulacji prawnych, rozwój specjalistycznych turnusów poza sezonowych, lepsze wykorzystanie lokalnej infrastruktury turystycznej oraz wprowadzenie innowacyjnych narzędzi, takich jak bon turystyczny czy budżet osobisty. Istotne jest także inwestowanie w badania i analizę rynku, aby zrozumieć potrzeby OzN i ich opiekunów oraz wykorzystać potencjał ekonomiczny tego segmentu. Przykłady międzynarodowe, jak amerykański rynek turystyczny dla OzN, wskazują, że odpowiednie działania mogą nie tylko zwiększyć liczbę turystów, ale także zbudować lojalność klientów i przyczynić się do długofalowego rozwoju sektora turystyki społecznej.

Panel 5. Promocja turystyki społecznej.

Zakres merytoryczny:

1. Prawo do informacji – kluczowy element turystyki społecznej.
2. Standardy informacyjne – uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnościami.
3. Wyzwania informacyjne – rozproszenie danych i brak spójności w dostępności.
4. Centralne bazy danych – znaczenie zintegrowanych informacji o atrakcjach turystycznych.
5. Promocja turystyki dostępnej – budowanie marki regionów i miast.
6. Dostępność jako element jakości – podnoszenie standardów oferty turystycznej.
7. Informowanie o dostępności – budowanie zaufania i pozytywnego wizerunku.
8. Turystyka społeczna – inkluzyjność i otwartość w strategiach marketingowych.
9. Współpraca międzysektorowa – kluczowa w promocji turystyki społecznej.
10. Nowoczesne technologie – aplikacje i multimedia w planowaniu podróży i promocji dostępności.

Kluczowe wnioski:

Prawo do dostępu do informacji stanowi fundamentalny element turystyki społecznej, który powinien być realizowany z uwzględnieniem inkluzyjności i równości w dostępie do zasobów turystycznych. Aby to osiągnąć, konieczne jest formułowanie informacji w sposób dostępny, obejmujący język prosty, tłumaczenia na Polski Język Migowy (PJM), audiodeskrypcję oraz zgodność z

międzynarodowymi standardami WCAG. Podkreślono również, że promocja turystyki dostępnej nie tylko zwiększa atrakcyjność miejsc i regionów, ale także pozytywnie wpływa na ich wizerunek jako otwartych na różnorodność. Informowanie o dostępności powinno być uznawane za wskaźnik wysokiego standardu usług i atrakcji turystycznych.

Bariery w rozwoju:

Jednym z kluczowych problemów utrudniających rozwój turystyki dostępnej jest rozproszenie informacji. Brak jednolitej bazy danych obejmującej dostępne atrakcje i usługi oraz niedostateczna koordynacja pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za promocję turystyki prowadzi do trudności w dotarciu do aktualnych i rzetelnych informacji, zwłaszcza przez osoby z niepełnosprawnościami. Istnieje także wyzwanie związane z ujednoliceniem standardów informacyjnych, co często ogranicza możliwość skutecznego planowania i korzystania z ofert turystycznych przez różnorodne grupy odbiorców.

Cele do realizacji:

Aby skutecznie rozwijać turystykę społeczną i dostępną, kluczowe jest stworzenie kompleksowej bazy danych, która będzie zawierać informacje o dostępnych atrakcjach oraz usługach turystycznych. Istotnym celem jest także systematyczne wdrażanie narzędzi, które zwiększą dostępność informacji, takich jak audiodeskrypcja, tłumaczenia w Polskim Języku Migowym (PJM), oraz materiały zgodne z wytycznymi WCAG. Promocja turystyki dostępnej powinna stać się priorytetem, stanowiąc istotny element w budowaniu marki turystycznej regionów. Ważne jest, aby podkreślić profesjonalne podejście do usług turystycznych oraz wspierać integrację lokalnych społeczności w działania edukacyjne i animacyjne, które promują dostępność. Kluczowe znaczenie ma również edukacja osób zarządzających atrakcjami i obiektami turystycznymi w zakresie dostępności, aby zapewnić lepsze doświadczenia dla wszystkich turystów

Panel 6. Technologia i Innowacje w turystyce społecznej.

Zakres merytoryczny:

1. Przykłady zastosowania technologii w promowaniu turystyki społecznej.
2. Specjalistyczny sprzęt wspierający mobilność osób z niepełnosprawnościami, np. rowery specjalne, mobilne wózki i przyczepki turystyczne.
3. Wykorzystanie technologii VR do organizowania wirtualnych podróży dla osób z ograniczoną mobilnością.
4. Inteligentne wózki elektryczne, takie jak iBOT, umożliwiające poruszanie się w trudnym terenie.
5. Rola innowacyjnych rozwiązań w zwiększaniu dostępności turystyki dla osób z niepełnosprawnościami.
6. Współpraca z producentami sprzętu i organizacjami społecznymi w celu upowszechnienia rozwiązań w turystyce włączającej.

Kluczowe wnioski:

Projekty społeczne, takie jak „Czysta jak Jura”, wprowadzają dostępną infrastrukturę sanitarną w obszarach przyrodniczych, umożliwiając łatwiejszy dostęp do atrakcji turystycznych i promując włączające formy wypoczynku. Specjalistyczny sprzęt, jak rowery specjalne czy inteligentne wózki elektryczne iBOT, pozwala osobom z ograniczoną mobilnością eksplorować wcześniej niedostępne tereny. Technologia VR umożliwia wirtualne podróże, co otwiera nowe możliwości dla osób, które nie mogą podróżować tradycyjnie. Współpraca sektora technologicznego z organizacjami społecznymi i turystycznymi ma potencjał do rozwoju innowacyjnych rozwiązań.

Zidentyfikowane bariery:

Wysokie koszty sprzętu i jego ograniczona dostępność utrudniają szerokie wdrażanie innowacyjnych rozwiązań. Brakuje również świadomości i wiedzy o możliwościach wykorzystania nowych technologii zarówno wśród osób z niepełnosprawnościami, jak i organizatorów turystyki. Kolejnym wyzwaniem jest konieczność dostosowania infrastruktury do użytkowania specjalistycznych urządzeń, co wymaga dodatkowych inwestycji i planowania. Istotnym ograniczeniem pozostaje także niedobór programów edukacyjnych i wsparcia finansowego dla organizacji chcących wdrażać innowacyjne narzędzia w swojej ofercie.

Cele do realizacji:

Celem jest promowanie innowacyjnych rozwiązań w turystyce społecznej, takich jak VR i specjalne rowery, poprzez dotacje, wsparcie i współpracę międzysektorową. Kluczowe jest inwestowanie w edukację osób z niepełnosprawnościami oraz organizatorów turystyki, aby zwiększyć ich umiejętności w korzystaniu z nowoczesnych narzędzi. Należy rozwijać partnerstwa między producentami technologii, organizacjami pozarządowymi i instytucjami turystycznymi, co umożliwi tworzenie dostępnych rozwiązań. Dzięki tym działaniom możliwe będzie zbudowanie bardziej włączającej oferty turystycznej, odpowiadającej na różnorodne potrzeby użytkowników.

Panel 7. Dostępność terenów przyrodniczych w turystyce.

Zakres merytoryczny:

1. Rozwój infrastruktury na terenach przyrodniczych.
2. Wykorzystanie atrakcji turystycznych Dolnego Śląska dla osób z niepełnosprawnościami.
3. Budowanie dostępnego łańcucha transportowego, infrastrukturalnego i komunikacyjnego.
4. Wyzwania w dostosowywaniu terenów przyrodniczych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
5. Zainteresowanie turystyką na terenach przyrodniczych wśród osób z niepełnosprawnościami.
6. Potencjał lasoterapii w turystyce społecznej i wytchnieniowej.
7. Przykłady dobrych praktyk na Dolnym Śląsku, w tym w parkach narodowych.

Kluczowe wnioski:

Tereny przyrodnicze, w tym parki narodowe i krajobrazowe, mają ogromny potencjał w rozwoju turystyki dostępnej, oferując osobom z niepełnosprawnościami możliwość kontaktu z naturą. Kluczowe jest wspieranie parków w budowie dostosowanej infrastruktury, jak dobrze oznakowane szlaki, dostępne toalety i miejsca parkingowe. Ważne jest również dostarczanie informacji w przystępnej formie oraz obecność przeszkolonych pracowników, co umożliwia osobom z niepełnosprawnościami komfortowe korzystanie z tych terenów. Dobrym przykładem są inicjatywy takie jak „Dostępne parki przyrodnicze,” które skutecznie integrują potrzeby osób z niepełnosprawnościami z ochroną środowiska.

Zidentyfikowane bariery:

Rozwój dostępności terenów przyrodniczych wiąże się z wieloma wyzwaniami. Szczególna wrażliwość przyrody w parkach narodowych i krajobrazowych wymaga uwzględnienia zasad ochrony środowiska, takich jak ograniczenie budowy na chronionych terenach czy stosowanie ekologicznych materiałów. Kolejnym wyzwaniem jest złożoność współpracy między różnymi interesariuszami, w tym samorządami, Lasami Państwowymi, właścicielami prywatnymi oraz organizacjami pozarządowymi. Brak spójnych regulacji i stabilnego finansowania, np. ze środków PFRON, dodatkowo utrudnia realizację kompleksowych działań w zakresie dostępności.

Cele do zrealizowania

Aby sprostać tym wyzwaniom, należy skoncentrować się na budowaniu lokalnych koalicji i sojuszy między sektorem publicznym, prywatnym i społecznym, w celu wspólnej realizacji projektów. Konieczne jest również dostosowanie regulacji prawnych oraz zwiększenie finansowania dedykowanego rozwojowi dostępnej infrastruktury przyrodniczej. Ważnym celem jest edukacja i szkolenia dla pracowników parków oraz promocja takich działań jak lasoterapia, która wspiera zdrowie psychiczne i fizyczne uczestników. Realizacja tych celów może uczynić Dolny Śląsk liderem w tworzeniu przyjaznych i dostępnych terenów przyrodniczych, jednocześnie zachowując ich unikalne walory środowiskowe.

IV. PODSUMOWANIE

Turystyka społeczna, w tym turystyka wytchnieniowa, ma kluczowe znaczenie dla poprawy funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Dzięki dostosowanym usługom, osoby te mogą uczestniczyć w aktywnościach społecznych, co sprzyja budowaniu relacji i integracji. Dla rodzin, turystyka ta stanowi okazję do regeneracji sił, wpływając pozytywnie na ich kondycję emocjonalną.

Rozwój turystyki społecznej wymaga współpracy administracji publicznej, organizacji pozarządowych, sektora prywatnego oraz właścicieli obiektów. Kluczowym wyzwaniem jest dostosowanie infrastruktury oraz wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań technologicznych, które umożliwią pełne uczestnictwo osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Przykłady takie jak „Dostępne parki przyrodnicze” czy „Rok gór otwartych dla wszystkich” pokazują, jak integracja działań różnych podmiotów przynosi korzyści dla turystyki społecznej.

Konieczne jest kontynuowanie dialogu międzysektorowego, zwiększenie finansowania oraz promocja dobrych praktyk, takich jak terapia przez przygodę czy lasoterapia. Dolny Śląsk staje się przykładem regionu, który łączy potrzeby osób z niepełnosprawnościami z potencjałem turystyki społecznej.

Dyskusje podczas kongresu mogą stanowić fundament do podejmowania konkretnych działań na rzecz rozwoju dostępnych programów turystycznych. Chcemy, aby wnioski z tego wydarzenia znalazły odzwierciedlenie w projektach realizowanych we współpracy z różnymi interesariuszami, mających na celu poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Kluczowe jest przejście od dyskusji do praktyki poprzez innowacyjne rozwiązania i mobilizację środków finansowych.

**DOLNY
ŚLĄSK**

Autorki:

Maria Zięba - Fundacja Ładne Historie

Aleksandra Ciechanowicz - Stowarzyszenie Bonitum

Fotografie: Michał Anioł - Fundacja Niesamowity Dolny Śląsk

Skład DTP: Fundacja Niesamowity Wrocław